

--- УЛУУСКА -- БУ КҮННЭРГЭ ---

Ыспарсымыаннары чиэстээтилэр

Муус устар 15 күнүгэр улуус дьаһалтатын мунньахтыыр саалатыгар кыайыылаахтары бэлиэтиир уонна истинг тыллара этэр санаа атастаһылаах тэрээнин буолла.

Бу күннэргэ, эрдэ суруйбуппут курдук, сүрдээх улахан күрэхтэһиилэр буолан аастылар. Ааспыт нэдиэлэбэ буолан ааспыт улахан күрэхтэһиилэртэн саамай сүрүннэрэ – Иркутскай куоракка буолан ааспыт, 49 субъект кыттыылаах, көнүл тустууга ыччаттарга Арасыйыаа чөмпүйэнээтин ааттыбыт. Манна Саха сириттэн 21 бастын бөбөстөрбүт тийэн туһуннулар. Тустууну сэргээчилэр этэллэринэн, саха тустууктара хаһаанньытаабыр даҕаны үгүс ситиһиилэннилэр. Манна даҕатан эттэххэ, Мэнэ Ханалас ыччата Станислав Свинобоев 70 киллэбэ 1-кы миэстэни ылла. Кинини сэргэ, биһиги биир дойдулаахпыт Дархан Игнатьев сүрдээх тыҥааһыннаах кириисилэргэ о.э. бастакы эргииргэ Бурятия бөбөһүн 10:0 кыайар, онтон иккис эргииргэ Дагестан ааттаабын 9:0 ахсаанынан кыайар, үһүс эргииргэ Осетия чулуутун 9:0 ахсаанынан хотор, оттон финалга Дагестан бөбөһүттэн бэрт кыранан сабырытаран баран, боруонса мэтээли былдьаһыга Чечня бөбөһүн кыайа тутан, призер аатын ылла. Дархан Игнатьев тустуук быһыытынан

Арасыйыаа бастакы улахан ситиһиитэ буолбатах, кини иллэрээ сыл Арасыйыаа чөмпүйэнээтигэр эмиэ призер буолбуттаабы. Аңаардас бу сылга кини Абакан куоракка ытыллыбыт Бүтүн Арасыйыааабы турнирга чөмпүйөн аатын ылан, успуорт маастарын нуорматын толорбута, онтон Иван Ярыгин аатынан күрэхтэһиигэ үһүс миэстэ буолар, Дьокуускай куорат чөмпүйэнээтигэр бастыыр, Уһук Илин уокурукка чөмпүйөннүүр. Ити кэнниттэн биһиги улахан турнирбытыгар үһүс миэстэ буолан, Арасыйыааа тийэн эмиэ призердуур. Мантан салгыы

Дархан улахан дьонно Иван Ярыгин турнирыгар кириисэ уонна Европаа тахсарга перекидкаба бэлэмнэнэр. Дархан наҕараадаатын төрөппүт аҕата, Кавказ сэриитин бэтэрээнэ Мирон Михайлович Игнатьев тутта.

Итини таһынан, ааспыт нэдиэлэбэ Мэнэ Ханалас Тизлигитигэр ытыллыбыт "Аҕа күрэбэ-2021" биһиги улууспут дьонун-сэргэтин улаханньык үөртэ. Ол курдук, бу үрдүк таһымнаах күрэхтэһиигэ Улахан Күөл учаастагыттан Семен Макаров уолунаан Владиславтыын 1-кы миэстэ уонна Болтоно нэһилиэгиттэн Яков Кривошапкин уолунаан Мишалыын 3-с

миэстэ буоллулар.

"IV-с кыһынны ыспартакыйаада былырыынньыттан саҕалаан, Дьокуускай, Алдан, Нерюнгри куораттарынан ытыллан түмүктэннэ. Уопсайа 8 көрүнү түмүгүнэн Чурапчы улууна 2-с миэстэ буолары ситистэ. Бу иннинэ 7-с, 3-с, 4-с миэстэ буола сылдьыталаабыппыт", – диэн улуус дьаһалтатын успуорт управлениетын начаалынньыга Иван Оконешиников хайдах баарынан иһитиннэрдэ.

Сноуборд уонна шорт трек курдук уустук көрүннэргэ 3-с миэстэ – Евгения Гуляева, Хотугу многоборьеаа оҕолорго 1-кы миэстэ – Михаил Соловьев, дьахталларга бу көрүннэ 1-кы миэстэ – Алена Луковцева, кинилэр тириэньэрдэрэ, ааспыт 2020 сыл "Бастын тириэньэрэ" – Альберт Иванов буолар. Альберт Петровичка улуус дьаһалтата санардыы олохтообут "Успуорка үрдүк көрдөрүүлэрин иһин" анал бэлиээнэн наҕараадаланна. Манньык наҕараадалары күрэхтэһии кылаабынай тириэньэригэр Егор Елисеевкэ уонна кыһынны ыспартакыйаада икки көрүнүн кыттыылаабыр Алексей Адамовка туттарылына.

Ону таһынан, Иван Иванович улуус сүүмэрдэммит хамаандата иккис миэстэ буолбутун туһунуур 100 тыһ. суумалаах сэртипикээтин, балаһыанньа быһыытынан, улуус баһылыгар Андрей Ноговицынна туттарда.

Сэмэн ЖЕНДРИНСКЭЙ.

--- НОВОСТИ РЕПУБЛИКИ ---

Правительство одобрило законопроект о дополнительном «дальневосточном гектаре» и распространении программы упрощенного предоставления земельных участков на Арктику

Правительство России на заседании в четверг утвердило проект поправок в закон о «Дальневосточном гектаре». Законопроект будет внесен в установленном порядке в Государственную Думу, сообщает пресс-служба Министерства РФ по развитию Дальнего Востока и Арктики.

В августе прошлого года по итогам поездки на Дальний Восток Председатель Правительства России Михаил Мишустин распорядился внести в кабмин законопроект, который позволит получить дополнительный «дальневосточный гектар» при успешном освоении первого. Кроме того, программа упрощенного предоставления земельных участков будет распространена на Арктику.

«Предоставление земли гражданам – это степень экономической свободы. На Дальнем Востоке человек сам выбирает земельный участок, сам решает, что он будет делать. У людей разные цели. Кто-то строит жилье, кто-то создает туристическую базу или охотничий приют. Появилась потребность во втором гектаре. Правительство услышало людей, пошло им на встречу. Арктика еще более сложная территория по отношению к Дальнему Востоку. Не все возьмут там землю. Но там тоже живут активные люди, которые бы хотели что-то сделать на своей земле. Получить бесплатно землю в максимально короткие сроки, на мой взгляд, – это здорово. Это коснется не всех. Это коснется тех людей, у которых есть идеи, которые понимают, чего они хотят добиться, которые готовы рисковать, трудиться. Таких людей не так мало. На Дальнем Востоке их уже более 91 тысячи человек. Я думаю, что и в Арктике такие люди обязательно появятся. Поэтому было принято решение расширить зону упрощенного получения земельных участков на Арктику», – отметил Заместитель Председателя Правительства РФ – полномочный представитель Президента РФ в ДФО Юрий Трутнев.

Согласно проекту федерального закона, разработанному Минвостокразвития России, участники программы «Дальневосточный гектар», успешно освоившие землю и оформившие её в собственность или длительную аренду, смогут взять дополнительный «гектар». Соответствующие изменения вносятся в федеральный закон «Об особенностях предоставления гражданам земельных

участков, находящихся в государственной или муниципальной собственности и расположенных на территориях субъектов Российской Федерации, входящих в состав Дальневосточного федерального округа, и о внесении изменений в отдельные законодательные акты Российской Федерации».

«У нашей семьи пять дальневосточных гектаров. На них мы построили дом, создали фермерское хозяйство. Государство помогло нам с застройкой дороги. Жду возможности взять дополнительный гектар – участок использую для расширения пастбищ, чтобы выйти на полное самообеспечение хозяйства – не закупать семена и сено, а иметь все свое. Сейчас у нас на ферме работает 13 человек, по сути развиваем три микробизнеса: производство молока, его переработку и продажу. Создали кооператив, в который в ближайшее время войдут еще несколько ферм, открытые на гектарах. Уже сейчас они сдают свое сырье нам на переработку. К 2026-2028 годам планирую обеспечивать молоком весь Хабаровский край и наладить экспорт в Японию, Корею и Китай», – рассказал фермер из Хабаровского края, участник программы «Дальневосточный гектар» Михаил Утробин.

По словам инициаторов туристического проекта в Камчатском крае и участников программы «Дальневосточный гектар» Анастасии и Кирилла Шукшиных, решение о выделении дополнительного «гектара» крайне актуально для предпринимателей. «Мы создали на "дальневосточном гектаре" этноцентр, посвященный традициям, культуре и быту коряков, а также питомник ездовых собак. Хотим развиваться, взять дополнительную землю и завести диких животных – оленей, построить три гостевых домика и небольшую баню. Летом туристы хотят оставаться у нас с ночевкой – у реки, с видами на камчатские вулканы», – сообщила она.

По данным Минвостокразвития России, всего

в рамках программы «Дальневосточный гектар» бесплатную землю получили более 91 тыс. человек. Общая площадь предоставленных земельных участков составляет 63,2 тыс. гектаров.

«Сегодня около 42% участников программы строят на своей земле дома, около 36% уже выделенных «дальневосточных гектаров» задействованы для ведения сельского хозяйства. В топ-3 популярных видов использования гектара входит ведение предпринимательской деятельности. Уверен, что большинство активных участников программы воспользуются новой возможностью для расширения своих приусадебных участков или бизнеса. Кроме того, пакетом поправок, одобренных Правительством, предусмотрено расширение программы на арктические районы нашей страны», – отметил министр РФ по развитию Дальнего Востока и Арктики Алексей Чекунков.

Напомним, что программа «Дальневосточный гектар» предоставляет право каждому гражданину России на получение земельного участка площадью до одного гектара на Дальнем Востоке бесплатно. Закон предполагает свободу выбора земельных участков и видов использования земли: к примеру, можно взять участок площадью в 10 соток для обустройства дачи или строительства дома, ведения своего хозяйства, а можно и 10 гектаров для фермерского или рекреационного проекта.

Оформление заявления на предоставление «дальневосточного гектара» проводится через интернет на сайте «НаДальнийВосток.РФ». В течение первого года получателю участка необходимо определиться с видом использования земли, через три года – задекларировать использование участка. К завершению пятилетнего срока пользования гражданин может безвозмездно получить землю в собственность или длительную аренду.

АГИП РС(Я).

--- БУЛЧУТ, БОЛБҮЙ ---

БУЛТААНЫН БОЛДЬОБУН, БЫРААБЫЛАТЫН ТУТУҢУОХХА

Сандап сааспыт барахсан күлүм-чабыл күнүнэн чэмэличи тыган, ыраас-чэбдик салгынынан сайа охсон тийиэн кэллэ. Саха киһитэ барахсан тоҥ мас тоһуттар томороон тымныытын, аам-даам дьыбардаах салгыннаах кыһынны күннэри ааһан, сааһы кытары тэннэ иэнэ ирэн, кэлиэх-барыах, үөрүөх-көтүөх санаалара кэлбит кэмнэрэ үүннэ. Сотору кэминэн булчуттар бастакы көбөнү көрөн, күө-дьаа „Кус кэлбит ээ, онно көрбүттэр үһү“ диэн кэпсэтиэхтэрэ, кус көнүллэнэр кэмигэр бэлэмнэнэн, сааны-сэби бэрийиэхтэрэ.

Быйылгы сааскы булт болдьобун, бултуур быраабылааҕа туох уларыыйылар кирибэттэрин туһунан Улуустаабы айылҕа харыстабылын иниспизэсийэтин салайааччы Михаил Догордуров билиһиннэрэр:

–Быйылгы сүрүн уларыыйыга подсадной (мончуук курдук туһаныллар тыыннаах кус) күһүн бултааһын муус сутар 21 күнүттэн көнүллэниэхтээх. Бу Арасыйыа урдүнэн туһаныллар ньыма биһиэхэ сана кириэн эрэр. Үс киһиэхэ биир подсадной кус көнүллэнэр. Манньык күһү атыылаһы улууспутугар элбээн иһэр, билигин 120 киһи буолла. Предпринимателлэр сакаас быһыытынан абылан атыыллыбыллар. Үксэ көбөн кус буолар.

Кустааһын сүрүн болдьобо былырынныттан

уларыыбата. Ыам ыйын 11 күнүттэн 10 күн устата көнүллэниэбэ. Андыны бултааһын болдьобо бэс ыйын 1 күнүттэн 4 күнүн киллэрэн туран быһылына.

Кустааһынна подсадной күһүн бултааһын сана кириэринэн, быйыл көнүлү сана ылыахтара. Оттон көннөрү кустааһынна күһүн көнүл ылбыттар саас эмиз туһаналлар. Практика көрдөрөрүнэн, күһүн сылга биридэ көнүл ылан кэбиһэр ордук. Көнүлү ыларга

сайабылыанна суруллар, 650 солк. төлөөн, квитанция, көнүллүүр докумуон ылааллар.

Сааскы кустааһынна бултааһын болдьобун, быраабылатын булгуччу тутуһулуохтаах. Сааны чехоллаах илдэ сылдыллыахтаах, дурда иһигэр киридэххэ эрэ оронутуохтаах. Кэрийэн бултааһын бобуллар. Биһиэхэ, сахаларга, кэрийэн бултааһын уруккуттан баар, ол эрэри булт быраабылата Арасыйыа урдүнэн биирин быһыытынан, итини тутуһулуохтаах. Кус атыыра эрэ өлөрүллэр.

Кустааһын кэмигэр баһаартан сэрэхтээх буолуу ирдэнэр. Кэлинни кэмнэ ойуур баһаара төһөлөөх хоромньуну абылбытын бары билэ-көрө сылдыабыт. Аһаҕас уоту туттууга (табахтааһын, оллоонно аһы буһары) олох сэрэхтээх буолуохха. Манна даҕатан эттэххэ, өртөөһүн быйыл улус урдүнэн бобулунна.

Хамсык ыарыы күүскэ турбутунан, булчуттар сылаастык танна сылдылларга эрийиллэр. Тыыга сэрэхтээх буолууну умнууохха.

Убаастабыллаах булчуттар! Сааскы чэбдик салгына бултааһын кэмигэр дуоһуя сынньанын, баай барыылаах байанайгыт тосхойдун, өттүк харалаах, илии тутуурдаах буолун!

Кэпсэттэ Алексей СЛЕПЦОВ.

--- УЛУУСКА -- БУ КҮННЭРГЭ ---

Көрбөттөр уопастыбаларын кэмпириэнсийэтэ буолла

Букуннэргэ көрбөттөр уопастыбаларын 5 сыллаах отчуоттуур-быыбардыыр кэмпириэнсийэлэрэ буолан ааста. Билинни туругунан, улууска харабынан көрбөт, учуоккатурар 76 киһи баар. Бусаамай уустук контингент буолар. Кэмпириэнсийэбэ Өрөспүүбүлүкэтээби көрбөттөр уопастыбаларын методиһа Светлана Иванова, улуус дьаһалтатыттан социальная

үлэбэ Антонина Капрынова, социальная харалта управленийын Чурапчы улууһунаабы салаатын исписэлиһэ Надежда Дьячковская, улуустаабы адаптивнай устуорт исписэлиһэ Иннокентий Матвеев, көрбөттөр уопастыбаларын бырабылыанньатын 8 чилиэнэ кытыннарар.

Чурапчытаабы көрбөттөр уопастыбаларын бэрэссэдээтэлэ Серафимович Новгородов уопастыба 5 сыллаах үлэтин кизэнник хабаан, дакылаат онордо. Дагылаат сүннүүнэн ырытыһыга сүрүннэн үлэ сөптөөхтүк ыытыллан, дьаһаллары тэрийиэх, декада ыытыллыытыгар, күрэхтэһиилэргэ, акцияларга, көмөлөрү онорууга уопастыба чилиэннэрэ бары хабыллан, үлэни үчүгэинэн сыналаатылар. Итиэннэ

өссө да үлэлиригэр-хамсыырыгар кыах биэрэн, Серафим Серафимович хаттаан быыбардаатылар.

Характарынан мөлөх дьон уопастыбага сылдыыларга, барыыларга-кэлиилэрэ сүрдээх уустук, үксүгэр дьыбэ олоһор дьон буолаллар. Онон уопастыба сыала-соруга – бу дьонно, төһө кыалларынан, болҕомтону ууруу, араас тэрээһиннэри, күрэхтэһиилэри тэрийии, онно кытыннары, сэргэхситии. Ол курдук, сыллата ыытыллар “Үрүн торуоска” декада сүннүүнэн волонтердар, муус тизээччилэр үтүө көмөлөрүнэн муһунан хааччыы, ас-үөл наборун түнэтии, баанньыкка, парикмахерскайга сырытыннары, улуустаабы бибилиэтиэкэбэ тэрээһиннэри ыыты уо.д.а.үлэ-хамнас ыытыллар.

Быйыл инбэлииттэр уопастыбалара бэйэлэрэ туспа хонтуруолланар инники үлэни тэрийиэх, түмэргэ сана кыахтар үөскэтиллэр.

Иннокентий МАТВЕЕВ,
улуустаабы адаптивнай устуорт уонна
инбэлииттэр уопастыбаларын кытта үлэбэ
исписэлиһэ.

Чурапчы Чакырдары – хайыһар үрдүгэр!

2021 сылга, Чурапчы улууһугар биллэриллбит “Доруобуяа сылыгар” аналлаах тэрээһиннэр Семен Яковлев-Эрилик Эристиин аатынан Чакыр орто оскуолатыгар тийиктээхтик ыытылла тураллар. Ол курдук, оскуолаа устуорт хайысхатын өрө тутуучулар – физкултуура учууталлара Анна Николаева, Дмитрий Саввинов, ОБЖ учуутала Станислав Адамов олус интэриэһинэй устуорт декадатын тэрийэн ыытылар.

Биир улахан тэрээһиннэн шорт-трек уонна хайыһар күрэбэ буолла. Былырын муус устар ортохтор чалбаа тахсыбыт эбит буоллабына, быйыл үлүктээх хаарынан көмөн, ыспарсымыаннары улаханник үөртэ. Сылаас сааскы салгын, чабылхай күн, халын хаар – бу күн дьэ, табыллыабын табылына!

Шорт-трек диэн уустук ханкы көрүнүн кэнники кэмнэ оҕо-ыччат олус сэнээрэр буолла. Килэтир катокка оҕолор кылаастарынан арахан, ханкылаан куоталастылар. Олус интэриэһинэй, киһи болҕомтотун тардар, ыһылаах-хаһылаах күрэхтэһии буолан биридэ. Бу күрэхтэһиигэ 9-с кылаас үөрэнээччигэ Ваня Марков, имигэс хамсанынан, сыыдам туттунуунан дьон-сэргэ биһирэбилин ылла.

Саамай кэтэһиилээх, саамай долгутуулаах күрэх – кылаастар икки ардыларыгар хайыһарынан эстафета эмиз тынааһыннаахтык ааста. Балаһыаннаах быһыытынан, хайыһар эстафетатыгар хамаандааҕа кылаастан биир улахан киһи (төрөппүт эбэтэр кылаас салайааччыта) уонна биир кыыс, биир уол кытынна. Кылаас уопсайа 1 биэрэстэни эргийэн кэлэрэ ирдэнэр. Манна кыайыыга дьулуур, бэйэбэ эрэл, кыах-уох көһүннэ!

Эстафетаа хайыһарынан утумнаахтык дьарыктаммат дьон, төрөппүттэр, хайыһар үрдүгэр турбуттара улаханник биһирэннэ. Манна сыһыаран эттэххэ, бу саас Чакыр нэһилиэгэр хайыһар баазата аһыллан, дьон-сэргэ чэбдик салгына хайыһардаан, астына-дуоһуя сынньанна. Кыралыын-улаханниын, эдэрдиин-эмэнниин иллэн кэмнэригэр баазаа кэлэн, хайыһардаан, эттиин-хаанниын, өйдүүн-санаалыын сынньанан тарбаһаллар. Бу буолар – хайыһар устуордун өрө тутуу уонна кизэн арааба тарбатыы!

Үтүө тэрээһин түмүгэр, кыайыылаахтар мэтээл кэтэн, үөрэн-көтөн тарбастылар. Физкултуура учууталлара манньык күрэхтэһиини үгэскэ кубулулар баа санаалаахтарын эттилэр.

Санатар буоллаахха, улуустаабы комплекснай хайыһар күрэбин түмүгүнэн, Чакыр орто оскуолатын хамаандата кыра оскуолаларга 1-кы миэстэ буолары ситиспитэ. Бу эмиз күүстээх дьарыктан кэлэр ситиһии буолар. Оҕолорбут, инники кэскилбит бастакы миэстэбэ тиксиилэрэ – Чакыр нэһилиэгэр хайыһар көрүнэ сөргүтүллэн эрэрин бэлиэтэ.

Анжелика ФИЛИПОВА,
Семен Яковлев-Эрилик Эристиин
аатынан Чакыр орто оскуолатын
дириэктэри иитэр үлэбэ солбууааччы.

Хоромньуну онорбут тыатаабыны охтордулар

Быйыл муус устар 13 күнүгэр Кытаанах нэһилиэгин баһылыга Егор Потапов Килэнкигэ Хардан учаастагар торбоннообут эһэ буулаабытын, улахан хоромньуну онорбутун, онон сылыга, дьонно улахан кутталы үөскэппитинэн, Кытаанах уонна ыаллыы сытар Арыылаах, Сылан нэһилиэктэрин олохтоохторугар куттал суох буолуутугар анаан, 134/606 нүөмэрдээх сэрэтэр, кизэн хабааннаах иһитиннэриини таһаарбыта.

Иһитиннэри кэнниттэн, сонно тутта, муус устар 17 күнүгэр Арыылаах нэһилиэгиттэн кэтэх бааһынай хаһаайыстыба салайааччыта Николай Барашков салайааччылаах 9 уол, кинилэргэ эбии Таатта улууһун Туора Күөлүттэн икки киһи, итиэннэ Чурапчы, Кытаанах нэһилиэктэриттэн 10 булчут уол турунан, кутталы үөскэппит адырбааны бултааһынна, охотовед тэрилтэттэн анал лицензиялаах, тоһуурга тахсаллар.

“Кытаанах нэһилиэгэр Уйбаан Куоркун диэн биир убаастанар кырдыаҕас баазатыгар билигин уола хас да үөр сылыгы көрөн-истэн олоһор. Онно үс үөрүн хааччааха хаайыбыттан ортоку күрүөттэн тыатаабы биэлэри тардыбыт. Өссө былырын ити тыатаабы Николай Попов 1 бизтин итиэннэ Иван Барашков 2 бизтин тардыбыта. Дьынгинэн, биһиги энэри буулаабыта ыраатта. Онон быйыл хомуллан, Таба Баалыттан биир биэрэстэлээх сиргэ тоһуун, маннай, элбэх буолан ытыалаан, куоттарбыппыт. Онуоха кууннаах тыраахтардаах Марк Демьянов диэн уол уун-утары тахсыбытын тутатына охторон түһэрэр. Тыатаабы атыыр буолан биридэ, 5 саастаах диэн быһаардыбыт”, - диэн Николай Иннокентевич Барашков кэпсиир.

Сэмэн ЖЕНДРИНСКЭЙ.

--- ДИРИН ОСКУОЛАТА АҢЫЛЛЫБЫТА 100 СЫЛЫГАР ---

ДЬОЛЛООХ КӨЛҮӨНЭ ОБОЛОРОБУТ

1975 сыллаахха Дирин орто оскуолатын 10-с кылааһын 52 оҕо 19-с выпуһунан бүтэрэн, олох кизг суолугар үктэмиппит 45 сылын туолла. Эттэххэ дөбөн эрэри, 45 саас олоххо оннуларын булан — дьиз-уот тэринэн, оҕо-уруу тэнитэн, үлэ үгэнигэр сылдьар, олох орто омурбаныгар чугаһаан эрэр ыччат дьон сааһа буоллаҕа. Биһиги көлүөнэ дьон үөрэхтэнэн, үлэнигэр буолан, 60 сааспытын лаппа аастыбыт. Кэннибитин хайыһан көрөн отчуоттанар буоллаҕа, биридди бэйэбит хас эмэ бүк эбиллэн, тэнийэн олохторбут бу сирдээҕи дьолбут буолар. Саас-сааһынан ахтан-санаан ааһар буоллаҕа, бэйэтэ хас эмэ кинигэ буолан тиһиллэн тахсыа этэ. Выпусктут оҕолоро бары кэриэтэ үлэ бэтэрээннэрэ, 12 оҕо үлэ араас хайысхаларын туйгуннара, бары үгүс бэлиэ хаһаайыннара буоллулар. 18 оҕо өрөспүүбүлүкэбит араас улуустарыгар, Дьокуускай куоракка тарҕанан, дойдуларын аатын ааттатар мааны дьоннор. Үгүстэн үрүмэтин, сүөгэйин-сүмэтин ахтар, сырдатар наадалаабынан ааҕан — выпуск оҕото төрөөбүт түөлбэтигэр, үөрэх кыһатын инэриммит оскуолатыгар истин сыйыһан, көмөтүн, тапталын аныырын туһунан тэттик ахтыы онорор сөп эбитин билиһиннэрин ааҕааччыларга тирдэбин:

Пионерия, комсомол сырдык суолугар иитиллибит дьоллоох көлүөнэ оҕолоро эбиппит. Араас хайысхаҕа үөрэммит-үлэлээбит уратыбыт — үөрэх араас кэрдиистэригэр босхо үөрэни этэ, баҕалаах уонна дьулуурдаах эрэ буол — үөрэн, үлэлээ, ай уонна тут.

Барыбытын сүрүннээччи, бас-көс киһибит, Арасыйыа успуордун маастара, “РФ физкултуураҕа уонна успуорка туйгуна”, “Учууталлар учууталлара”, “СӨ үтүөлээх тириэньэрэ”, “СӨ үөрэбириитин туйгуна” уонна үгүс киһи ааҕан сиппэт үгүс бэлиэлэр хаһаайыннара Гаврил Федорович Нохтунскай — сурукка тиһилибэтэх, уураахха ууруллубатах, инники күөнгэ уктар “Лидербит” буолар. Ганя успуорка ситиһилэрин өрөспүүбүлүкэбит аҕам саастаах дьонун ортотугар истибэтэх-көрбөтөх суоһун кэриэтэ буолуо. Күн бүгүнгэ диэри биһигини түмэр, хас биридибитигэр кыһанар “тумус туттар” үөлээннээхпит буолар. Үлэ, успуорт үрдүкү үрдэллэрин ылбыт, тириэньэр быһыытын илпипт ыччаттара Чурапчы улуунун, Саха сирин аатын аар-саарга ааттатылар — киһи эрэ кизн туттар чыпчаала буолар.

1970-с сылларга оскуолаҕа “Трактороведение” уонна “Животноводство” диэн предметтэр эбии үөрэттиллэллэрэ, “Оскуола-Производство-үрдүк үөрэх” диэн ынырыыга эппиэттэнэн,

Эрилик-Эристиин аатынан сопхуос отделениеларыгар оҕолор күргүмнээхтик үлэли хаалбыттара: Шура Федулова, Света Корякина, Маша Тарабукина, Поля Старостина, Дуня Григорьева, Тина Наумова, Надя Захарова, Дуня Габышева ыаныксытынан, Андрей Петров, Алеша Эверстов субан сүөһү көрүүтүгэр “Таппалаах” ыччат-комсомольскай ферматыгар Мэлдээхсигэ тиийбиттэрэ. Тизхиныкэни ытарга быраап ылбыт уолаттар ол курдук биридэ талбыт идэлэригэр олохторун анаан кэллилэр: Чакырга Василий Васильевич Михайлов, Гаврил Егорович Филиппов, Сергей Яковлевич Макаров, Хадаарга Василий Иванович Гаврильев. Кыргыттар производство кэнниттэн араас үөрэх хайысхаларын бүтэрэн, олохторун таптыыр дьарыктарыгар анаан, Чурапчыттан тэйбэккэ олохторун уонна чизстээх үлэлэринэн ааттарын-суолларын хааллардылар, үгүс бэлиэ хаһаайыннара, Бочуотунай Грамоталарынан, махтал суруктарынан наҕараадаланнылар, “Үлэ бэтэрээннэрэ” буоллулар: үөрэх кыһатын учууталлара, “СӨ үөрэбириитин туйгуннара” Евдокия Романовна Оконешникова, Алексей Александрович Никонов, Ульяна Семеновна Таныкова (Макарова), Дириннэ “РФ потребительскай кооперациятын туйгуна” Людмила Петровна Слепцова (Захарова), арыы сыабын бэтэрээн үлэнигэр Александра Николаевна Родионова (Федулова), “СӨ доруобуйа харыстабылын туйгуна” Светлана Егоровна Пестерева (Корякина), Мария Семеновна Сивцева (Тарабукина), Егор Егорович Родионов, ОДЫКХ чулуу суопара Алексей Дмитриевич Эверстов, Одьулуунна Христина Захаровна Петрова (Наумова), Дмитрий Дмитриевич Ефремов, Константин Николаевич Артемьев, Владимир Петрович Гоголев, Мырылаҕа Татьяна Михайловна Хомподоева (Алексеева), Кытаанахха Маргарита Егоровна Морфунова (Сидорова), Мэлдээхсигэ Евдокия Дмитриевна Габышева, Чакырга Константин Константинович Еремеев, Хадаарга “СӨ тыа хаһаайыстыбатын туйгуна” Владимир Васильевич Никонов, Чурапчыга “СӨ доруобуйа харыстабылын туйгуна” Надежда Егоровна Захарова, Полина Михайловна Старостина, Зоя Иннокентьевна Слепцова (Аржакова), “СӨ нэһилиэнньэ5э өнөнү оноруу туйгуна” Анна Петровна Софронова, Андрей Петрович Петров, Василий Николаевич Ксенофонтов үлэ араас көрүнэр олохтоохтук олорон үлэлээн-хамсаан кэллилэр.

Олох олоруу эриэ-дэхси буолбат. Хаарыан доҕотторбут күөгэйэр күннэригэр

үлэли-хамсыы сылдьан, эрдэ олохтон туораабыттара: Хадаартан Климова Анастасия Дмитриевна математик “Оленегорскай” сопхуоска, “Сбербаанна” экономийынан, Диринтэн Иванов Архип Афанасьевич туту инжениер, Хоптобо нэһилиэгин бастагы баһылыга, туту эйгэтигэр үлэлээбит, Одьулуунтан Александр Петрович Старостин Хоптобо нэһилиэгин баһылыгынан, Одьулуун нэһилиэгин баһылыгын солбуйааччытынан үлэлээбит, эдэрэкээн уолаттарбыт Михаил Михайлович Дьячковская, Петр Николаевич Григорьев — кылаас, выпуск, оскуола кизн туттар оҕолоро этилэрэ.

Билигин бири хайысхаҕа тохтоон, олохтоох хаһыат нөнүө билиһиннэриим: Эреспүүбүлүкэбит үрдүнэн бэртээхэй хамсааһыннар буолан эрэллэр: бу сыллаах выпусктар түмсүүлэрэ-тэрээһиннэрэ, үтө дьыала оноруутугар ынырыылар күөрэйэн тахсаллара киһини эрэ сэнээрдер уонна үтүө5э көбүлүүр. Ону бары ханаалларынан сырдатты, таһаарыы, көрдөрүү барарыттан билсэ олохторбут. Онно хабааннаах тэрээһиннэри, биһиги выпуск таппаллаах оскуолабыт уонна бэйэбит үбүлүйдээх сылларбытыгар өйдөбүннүк уонна матырыйаалынай көмөлөрү көтүлүккэ онорон кэлибит. Ол курдук, 1992с. оскуолабыт 70 сыллаах үбүлүйдүн көрсө ынырыы таһааран, счет астаран, үп уган, выпустар үбүлээһиннэринэн оскуолаҕа УАЗ массыына бэлэхтэммитэ, оскуоланы бүтэрбиппит 25 сылыгар хас кэмпилэс кылаас айыы “Учуутал олоппоһо” сакаастан туттарбыппыт, 30 сылыгар оҕолор сайдыы куруһуоктарыгар анаан, “Лего” робот конструктор, оскуола 95 сылыгар оранжерея саңардытыгар поликарбонат матырыйаал уонна да атын сыллары көтүлүккэ, сонун уонна туһалаах көмөлөрү онорон кэлибит. Олох хаамыытын тэтимин батыһан, 2010с. 35 сыллаах үбүлүйдүтүгэр сүбэлэһэн баран, Диринмит көстүүтэ туһаҕай буоллун, устуоруйата үйэлэргэ сүппэт, биһиги бачыыммытын кэлэр көлүөнэ өйөөн үтө дьыалалар элбии турдуннар диэн санааттан эргэрэн-эмэхсийэн, сууллуохча-сууллубакка турар, Саха АССР тэриллибитэ 10 сылыгар тутуллубут тырыбынаны үт-үкчү онорторон чөлүгэр түһэрбиппит көрүөххэ олус үчүгэй буолбута. Ол да кэннэ тырыбынаны чөлүгэр түһэрэн, реставрациялаан, бүөбүйдээн билигин да илиибитин араарбаппыт. Ити сыл дьонун кинигэбит хас бирибит туһунан, күндүтүк саныыр учууталларытын сырдатан тахсыбыта. Былырын, дьонун үбүлүйдүтүн көрсөр сылбытыгар, оскуола салалтатын кытта сүбэлэһии кэнниттэн,

төһө да уһуга көстө илик карантин да буоллар, 1922с. тутуллубут оскуола - бэйэтэ дирин устуоруйалаах дьиз мусуой буоларын истэн, биһирээн, оскуола, нэһилиэк кизг, баай устуоруйатын кэпси-көрдөрө туруо диэн үөрүүнү кытта үс бүтэй күрүө тутан, бэйэбит сэмэй кылааппытын киллэрдибит. Бу кэпсэтии кэннэ үлэ саас эрдэттэн саҕаламмыта: дэлээнэ быстаран, маһы танаастаан, үп хомуллан матырыйаал ылыллан - көхтөөх субуотунууктар тэриллэннэр, бары көмөлөөн тиһэ5эр тирдэн туттарылыбыта.

Ленинизм үрдүк идийэлэригэр үүнэн-сайдан, оскуола үөрэтиитинэн эрэ мунгурдаммакка, уопастыбаннай үлэ5э сыйыары тутан: староста, үөрэх, успуорт, култуура сектордарыгар оҕолору түмэн, бири иллээх кэлэктиип буоларга талыллан үлэни саҕалааһын, кэлэктиипкэ сыйыары, иитии буолбута билигин да бу сааспытыгар биһиги көлүөнэ5э сүдү күүстээх оруоллааҕа көстөр. Выпусктут оҕолорун тус олохторугар өйдөһүү, өйөөһүн, бэйэ-бэйэбитигэр харыстабыллаахтык сыйыаннаһыы — бу биһиги күннээ5и ирдэбилбит буолар.

Дирин орто оскуолатын араас сылларга бүтэрбит оҕолор үөрэммит, билии - сайдыы төрүтүн ылбыт таппаллаах оскуолабытыгар махталбытын биллэрэн, дьонуннаах хамсааһыннары үгэскэ кубулутан, Диринмит кэскилин туһугар түмсүүнү өйүүбүт, биһирибит, хайгыбыт.

Ити курдук, кылгастык Дирин орто оскуолатын 19-с выпуһа дьонун уонна боччумнаах көмөбүтүн онорон, биһиги көлүөнэ ытыктыыр Учууталларбыт Светлана Петровна Капитонова, Егор Дмитриевич Макаров, Татьяна Петровна Эверстова, Валентина Ивановна Паранина, Федора Алексеевна Далбаева, Иван Егорович Захаров, Ким Коммеевич Колесов, Надежда Петровна Кузьмина, Вера Константиновна Еремеева, директордарбыт Михаил Ефимович Пермяков, Егор Дмитриевич Неустроев, Гаврил Афанасьевич Кузьмин, Михаил Родионович Сысолятин сырдык ааттарыгар сүгүрүйэн, Александра Семеновна Коркина, Анисия Гаврильевна Габышева, Варвара Константиновна Еремеева, Тамара Семеновна Тарабукина, Константин Константинович Романов дирин билиилэригэр, үтө-амарах сыйыаннарыгар истин таппалга билинэбит, оҕолуу ахтылбан изийитин аныыбыт. Оскуолабыт үүнэ-сайда туарыттан кизн туттабыт, үгүс кыайыы өрөгөйүн дабайарытан астынабыт. Үүнэр ыччат кэскилин түстүүр, кэнчээри ыччат билиитин кэнэтэр суолгут кизг, сырдык уонна уһун буоллун!

1975 с. выпуск аатыттан
Мария ОХЛОПКОВА (МАКСИМОВА).

--- САҢА КИНИГЭ ---

ЭРЧИМНЭЭХ ЭДЭР СААСПЫТ — КОМСОМОЛ

Муус устар 15 күнүгэр улуустаагы киин библиотэикэ ааҕар саалатыгар Христина Федулова “Сүрэхпэр сөнөрдөн”, “Эрчимнээх эдэр сааспыт — комсомол” кинигэлэрин сүрэхтэниитэ буолла. Будаһал Саха сиригэр комсомол төрүттэммитэ 100 сылыгар аһамыт улууска бара турар декада чэрчитинэн ытытыллына.

Түмсүү саҕаланытыгар бу дьаһалы иилээн-саҕалаан ыппыт киин библиотэикэ сэбиэдиссэйэ Вера Платонова албан ааттаах, 6 уордьяннаах комсомол төрүттэммитэ сүүс сылынан эбэрдэлээтэ. Салгыы кини 2 кинигэни саас-сааһынан хайдах тутуллаахтарын, ханна бэчээттэммитэрин, ис хоһооннорун сиһилии ырытан билиһиннэрдэ. Саҥа бэчээттэнэн тахсыбыт кинигэлэр кэлинни кэмнэ олус үчүгэй тэрээһиннээхтик, элбэх киһини ыгыран туран, киин библиотэикэбитигэр ытытылар буоллулар. Вера Аполлоновна саҥа кинигэлэри чуолкайдык, истэн олорооччуларга тийимтиэ ғына кэпсириин тыл эппит дьон тоһоболоон бэлиэтээтилэр.

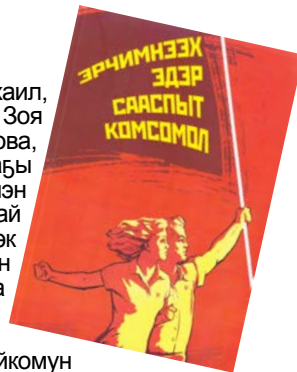
“Сүрэхпэр сөнөрдөн” кинигэ 2018 сыллаахха Чурапчы редакциянай-издательскай холбоһукка бэчээттэммитэ. 108 страницалаах, хаартыскаларынан сыйыарылаах, 5 түһүмэхтээх — комсомол райкомугар үлэлээбиттэр ахтыылара, комсомол кэккэтигэр сылдьыбыттар, актыбыстар, комсомол салайааччыларын тустарынан уонна Хоптобобо эдэр ыччат, комсомол үлэтин

туһунан суруйуулар киирбиттэр.

„Эрчимнээх эдэр сааспыт — комсомол” кинигэ 2021 сылга Дьокуускайга „Смич” типографияҕа бэчээттэннэ. А-4 формакка 343 страницалаах, хаартыскаларынан сыйыарылаах, 300 ахсааннаах. Комсомол Саха сиригэр тэриллибитин, эдэр эрчимнэн үлэлээбитин-хамсаабытын сырдатар түһүмэхтэрдээх. Колхуостары тэрийиэгэ инники күөнгэ сылдьыны, Аҕа дойдуга сриитин сылларыгар саа-саадах тутан дойдуну көмүскээһини, эйэлээх олоһу тутууга күүрүүлээх үлэни, үлэ5э, үөрэххэ уһаарыллыны, тыа сирин производствотыгар кыттыны сырдаттылар. Пионердар — комсомол солбуйааччылар диэн туһунан түһүмэхтээх.

Кинигэни ырытан кэпсэтигэр улуус баһылыгын социальнай боппуорустарга солбуйааччы Николай Аммосов, Арасыйыа коммунистическай партиятын Чурапчытаагы райкомун сэкиретээрэ Семен Никитин,

комсомол бэтэрээннэрэ Михаил, Анастасия Филипповалар, Зоя Захарова, Екатерина Макарова, ЫБСЛКС райкомун Чурапчытаагы эскиретээринэн Николай Хоутанов, сопхуос, нэһилиэк комсомольскай тэриллэлэрин салайбыт Александра Кузьмина, Алексей Слепцов, Евдокия Огорокова, ЫБСЛКС Чурапчытаагы райкомун бюротун чилиэнинэн сылдыбыт Мария Герасимова, пионердарга баһаатайынан сылдыбыт Любовь Пермякова, комсомол бэтэрээнэ Василий Дьячковская, библиотэикэрдэр Ольга Макарова, Варвара Попова кыттыны ылылар. Кинилэр бу кинигэлэр

улахан историческай суолталаахтарын, комсомол летопись буолалларын, биллэрэр-көрдөрөр орууллаахтарын бэлиэтээтилэр. Хомууан онорбут Христина Федулова сүңкэн үлэни онорбутун эттилэр, махтаннылар, инникитин да бу тизэмэ5э үлэлэһиригэр баҕа санааларын тиртилэр. Христина Петровна кыһа Елена Дьячковская кинигэ хайдах суруллубутун кылгастык билиһиннэрдэ, ийэтигэр истин-иһирэх тылларты анаата. Кинигэлэри хомууан онорбут Христина Федулова кэпсэтигэр кыттыны ылбыт дьонно барыларыгар кинигэтин бэлэхтээтэ.

Түмүккэ Христина Федулова кинигэ хайдах оноруллубутун, 5 сыл устата хомуллан бэчээккэ бэлэмнэммитин билиһиннэрдэ, көмөлөспүттэргэ махтанна.

Алексей СЛЕПЦОВ.

Маарыкчаан ыччаттара

Ыччакка анллаах сыһыары

Ыччат форума бэрт сэргэхтик ытылынна

Муус устар 15 күнүгэр "Айылгы" НАДЬ сылын аайы Ытыллар улуустаабы "Маарыкчаан ыччаттара-2021" дин ыччат форума үрдүк таһымнаахтык ытылына.

Күн бастагы анаарыгар Дьоккуускайтан "Индустрия будущего" тэрилтэ дириэктэрэ **Иван Степанов**, уопсастыбаннык, СӨ национальнай бибилэтиэкэтин, ХИФУ наука уонна инновация департаментын үлэһитэ **Сардаана Сыромятникова**, фотограф-айанньыт **Сюзанна Седалищева** уонна улууска тыа хаһаайыстыбатын сайдыытыгар туһуламмыт агентство салайааччыта **Василий Хомподоев**, Чурапчытаабы судаарыстыбаннай физкултуура уонна успуорт үнүстүүтүн иһинэн үлэһиттэр волонтердар кииннэрин салайааччыта **Галина Алексеева**, сана тэриллэбит Арассыйатаабы "Волонтеры-медики" уопсастыбаннай хамсааһын Чурапчытаабы салаатын бэрэссэдээтэлэ, терапевт-быраас **Людмила Тарабукина** форум кыттылаахтарыгар бэйэлэрин бырайыактарын билиһиннэрдилэр итиэнэ туһаннаах сүбэлэри биэрдилэр.

Тэрээһин үөрүүлэх чааһыгар улуус баһылыга **Андрей Ноговицын**, улуус дьоккутааттарын Сэбиэтин бэрэссэдээтэлэ **Афанасий Захаров**, улуус дьаһалтатын ыччат бэлитикэтин сүрүннүүр исписэлиһэ **Анастасия Спиридонова** эбэрдэ тылы эттилэр.

Андрей Ноговицын эбэрдэлээн туран, 2017 сыллаахха Чурапчы улуунун баһылыгы иһинэн ыччат координационнай сэбиэтэ тэриллэн, күн бүгүннэ диэри таһаарылаахтык үлэһиттэрин сырдатта. Сылын аайы ыччаты кытта туох үлэлэр ытыллалларын, инники туох соруктар баалларын, өрөспүүбүлүкэ, улуус ытыгар бэлитикэтигэр Чурапчы ыччата хайдах кыттылаахтарын туһунан киэн кэпсэтиилэр, ырытыһылар ытыллалларын бэлиттэттэ. Араас форумнар - эр дьон, аҕалар, үөрэх систиэмэтигэр үлэһиттэр эр дьон форумнара уо.д.а. улууска уопсастыбаннас өттүтүн өйөбүл баар буолан ытыллалларын, бу форумнар наадылар дьонно олус туһалаахтарын ыйда. Салгыы ыччат координационнай сэбиэтин бастагы бэрэссэдээтэлэ Анастасия Афанасьева олус үчүгүйдик илээн-сабалаан үлэлээн кэлбитин бэлиттээн туран, киинэхэ махталын тиэртэ. «Бу ыччат сэбиэтигэр ыччат үүнэр-сайдар, сана бырайыактары олоххо киллэрэргэ үлэһиттэр. Сэбиэт ыччаты иитиигэ эмиэ биэр оскуола буолар», — диэтэ. Координационнай сэбиэккэ үлэлээбит үгүс ыччат билигин салайар үлэбэ таһаарылаахтык үлэһиттэр. Быйылгы форум сана көрүнүнэн ытылла турарын биһирээтэ. Бу мантан улуус сайдыытыгар туһалаах сана идийэлэр тахсалларыгар эрэнэрин биллэрдэ,

итиэнэ, уопсайынан, Чурапчы улууна бырайыагынан үлэлээһингэ өрөспүүбүлүкэбэ биэр бастыг улуустар ахсааннарыгар киһирэин бэлиттэттэ. Форум кыттылаахтарыгар ситиһиилэри, үүнэ-сайда туралларыгар баҕа санаатын эттэ.

Ыаллыы сытар Амма улуунуттан улуус дьаһалтатын социальнай эйгэ уонна ыччат бэлитикэтин салалтатын начаалынньыга **Саргылана Неустроева** салайааччылаах 10 киһилээх ыччат дэлгээссийэтэ Чурапчы улуунугар уопут атастаһа, санаа үлэлэстэ кэлэн, форумна кыттыыны ыллылар. **Дэлгээссийэ салайааччыта:** «Чурапчы ыччатын кытта уопут атастаһа кэлиэх буолбуппут олус ыраатта. Бүгүн Чурапчы сиригэр-уотугар олус истинник көрүстүлэр. Сарсыардаттан тыа хаһаайыстыбатын сайыннарыга туһуламмыт агентство, ИТ-киинигэр, Чурапчытаабы судаарыстыбаннай успуорт үнүстүүтүгэр сылдьан олус астынныбыт. Чурапчы улуунун дьаһалтата бары хайысханан олохтоох көбүлээһини өйүүрүн уруккуттан истэн билэбит, билигин бигэргэтэн, көрдүбүт даҕаны. Мантан киһэ буолар төгүрүк остоолга санаа атастаһыта буолуоҕа. Бэйэбит санааларбытын аһаҕастык үлэлэтиэхпит. Чурапчы ыччатыгар инникитин да сана, сонун бырайыактар, былааннар киһрэ туралларыгар, туох баар баҕа санаабыт туоларыгар, сайдар саҕахтары, форум көдүүстээх, туһалаах буоларыгар баҕарабыт.» - диэтэ. Салгыы Амма улуунуттан илдьэ кэлбит сувенирдарын, өйдөбүннүк бэлэхтэрин улуус баһылыгар Андрей Ноговицын, ыччат лидеригэр Анастасия Спиридонова туттарда.

Ол кэнниттэн **Андрей Тимофеевич** эдэр дьону кытта көрсөн, ыччаттар интэриһиргиир ыйытыларыгар, этилэригэр хоруйдаата. Форум сүрүн чааһа бырайыак көмүскээһинэ буолар. Нэһиликтэртэн ыччат хамаандалара доруобуйа харыстабыла, тыа хаһаайыстыбата, информационнай технология, үтүө санаа (добровольчество), туризм, экология хайысхаларыгар эрдэттэн бэлэмнээн аҕалыт бырайыактарын дьүүлүүрү сүбэ иннигэр көмүскээтилэр. Түмүккэ **Хадаар** ыччата бастагы миэстэни ылан, 30000 суумалаах гранынан наҕараадаланна. Иккис миэстэ буолан, 20000 солк. сууманан **Алабар**, үгүс миэстэ буолан, 10000 солк. сууманан **Болтоно** ыччаттара наҕараадаланнылар.

Дьүүлүүр сүбэ эксперт, хедлайнер Сардаана Сыромятникова: - Наһаа үчүгэй тэрээһин буолла. Форумнарда сылдьыбатах ыраатта. Бу пандемия кэнниттэн бастагы улуус таһымыгар ыччат тэрээһинигэр сырыттым. Ол иннинэ иккитэ Мындабаайыга "Амма кырдала" ыччат форумун тэрийэ сылдьыбыппыт. Чурапчылар

хайдахтаах курдук көхтөөхтөрүн бэйэбинэн да билэбин. Дойдубар кэлэн үлэһиттэнтэн, биэр дойдубар кэлэн күүс-көмө буоларбыттан олус үөрэбин. Бүгүнтү бырайыактары ис-иһиттэн дыһын өйдөөн онорбуттар. Ыччаттарбыт бары тэбис-тэннэ «в тренде», барытыгар инники күөнтэ сылдьалларыттан үөрэбин. Туттубат куһаҕан тимирдэртэн, кэнсиэрбэ баанкаларыттан араас артэбийиэктэри оноруу туһунан бырайыагы биһирээн иһиттим. Бу сонун идийэ Саха сиригэр кирибэккэ турар. Маны Аграрнай-технологическай колледж устудьуоннара ылсан үлэһиттэр, оболор бэйэлэрин санааларыгар маньык идийэ кирибитэ олус үчүгэй. Маны сэргэ болтонолор "Лингва" дин бырайыактарын олус сөбүлээтим. Бырайыак тула кэпсэтэ олорон, кинилэр туристическай маршрут онорохторун сөп эбит дин санааҕа кэлибит. Саха алпаабытын төрүттээчигин дойдутугар сурук-бичик мусуоя баар буоллабына, эбиитин С.А. Новгородов төрөөбүт алааһыгар баар баҕа санаа тааһа, мин санаабар, дьон интэриһин тардыаҕа. С.А. Новгородов төрүттээбит алпаабытын туһанар Саха сирин суруйааччылар манна

кэлэн сүрэхтэнэр сирдэрэ буолуон сөп. Бу тиэмэбэ үлэлэһиэх буоллубут. Маны таһынан, киһнэ бэстибээлин туһунан сэнээрдим. Улуус таһымыгар өрөспүүбүлүкэтээби кылгас киһнэ бэстибээлин ытыы олох сана сүүрэн буолар. Киһнэ бэстибээллэрэ норуоттар икки ардыларынаабы таһымнаахтар баалларын билэбин. Бу бырайыакка күүскэ үлэлэһиһин дин буолла. Маны тэнэ, биллэн турар, Хоптобобун, төрөөбүт дойдубун, ис - сүрэхпиттэн өйүүбүн, социальнай роликтары устууга бырайыактарыгар хайаан да үлэлэһим дин саныбын. Иннокентий Поисеев олус интэриһинэй идийэлээх. Кини кырдыабастары, нэһилиэк устуруйатын, төрүүчүтүн хасыһан үлэлэһэр. Бэйэбит оболорбут инникитин киһнэ да устааччынан тахсан кэлиэхтэрин сөп эбит. Бырайыактар бары наһаа үчүгэйдэр. Ол иһин хас биһирэи бырайыагы туһаннаах исписэлиистэр болгомто ууран салайаахтара.

Төрөөбүт дойдум сайдарын туһугар ханнык баҕарар хайысхаҕа тус кылаппын киллэриэм дин баҕа санаалаахпын. Улуус ыччатыгар баҕа санаабытын толорортон толлубаттарыгар баҕарабын. Кини ис-сүрээбиттэн тахсыт баҕа санаатын олоххо киллэрэригэр, дьонно, дойдутугар туһалаах буолуон баҕарар буоллабына, ресурс да, өйүүр да дьон көстөр. Онон баҕа санаабыт туолан иһэригэр, туһалаах ыччат буолан үүнүүбүн, өссө да сайда туруобун.

Ити курдук, сыллата ытыллар форум быйыл ураты форматынан буолбута - Саха сиригэр биллэр-көстөр ыалдьыттар кэлэн, улахан сыанаҕа туран, күөх экранна матырыйаалларын көрдөрө-көрдөрө кэпсээбиттэрэ форум кыттылаахтарыгар тийимтиэ, бэрт сэргэх буолла.

Сэмэн Жандринскэй
хаартыскаҕа түһэриитэ.

Чурапчы улууһун С.А.Новгородов аатынан Чурапчы орто оскулатын 8-с классыгар «Мин төрөөбүт дойдум» диэн тизмэҕэ өйтөн суруйууга көхтөөхтүк кытыннылар. Оҕолор төрөөбүт дойдуну хайдах таптылларын уонна бэринилээхтэрин туһунан уустаан-ураннаан суруйууга тистилэр.

Оскуолабыт 8-с естественнэй кылааһын үөрэнээччитэ Сардаана Каженкина суруйууга олус интэриэһинэй. Кини төрөөбүт дойдутун сири-уотун, тоҕус томторун маанылаах миэстэлэрин, суугунуур кэрэ айылҕатын, оннооҕор бадараанын оҕолуу олус уратытык хонуйар. Кини кизин тутта таптыыр Чурапчытыгар дьону-сэргэни ыалдьыттата ынырар. Онон мантан аллараа кини суруйуутун аабын.

Мин дойдум – Чурапчы. Мин манна төрөөбүтүм. Чурапчы атын дойдулартан сирэ-уота, алаастара, буора,оннооҕор салгына хайдах эрэ ураты кэрэ. Сайынын Чурапчыбыт хатыннаах чаранар чыычаахтар ыллыыллар, кэрии тыатыгар кэбэлэр

Мин дойдум

чоргуйаллар. Оттон сибэккилээх алаастарбытыгар ынахтарбыт мэччийэллэр, сыһыларбытыгар сылгыларбыт хаамсаллар. Айылҕа кэрэтэ барыта манна мустубут.

Кыһынын Чурапчыбыт өссө тупсар. Муус-манан ыраас хаар суорбан буолан алаастары, сыһылары, сири-дойдуну барытын бүрүйэр. Оттуллубут оҕох буруолара уһун сурааһын буолан, сулустаах халаанна унаарына тыргыллаллар, дьылэрибит уоттара ыраахтан сулус буолан көстөллөр. Тымныы салгын хааман иһэр дьону издэстэрин имэрийэр.

Саас Чурапчы барыта бадараан буолар. Ханник да дэриэбинэ манник элбэх бадараан уонна чалбах суоҕа буолуо. Кырачаан оҕолор тахсан чалбаҕы кэһэ оонньууллар. Ол да буоллар, мин Чурапчыма саамай кэрэ.

Мин дойдум тоҕус томтордообунан, элбэх пааматынныктардаабынан, норуодунай суруйааччылардаабынан, аатырбыт ыспарсымыаннардаабынан уонна тириэньэрдээбинэн аан дойдуга биллэр. Чурапчы киинигэр С.А.Новгородов аатынан орто оскуола турар. Мин бу оскуолаҕа үөрэнэбин. Интэринээт томторугар тыа сиригэр тутуллубут соботоһ үрдүк үөрэх кыһата

үрдүк үөрэхтээх физкултуура учууталларын иитэн - үөрэтэн таһаарар. Оттон Ньидьилигэ баар аграрнай колледж элбэх ыччаты кэрэҕэ уһуйар.

Чурапчыга сынньанар да сир элбэх. Холобур, Барахсанов аатынан паарка. Онно маассабай бырааһынныктар буолаллар. Оҕолор кэлэн оонньууллар.Кыһынын ханкылыыр уонна сырылыыр сирдэри онороллор.

Чурапчы киинигэр баар сквергэ дьизэ кэргэнинэн бары кэлэн, фонтаны сэргииллэр, сибэккилэр быыстарыгар олорон дуоһуа сынньаналлар.

Оттон эдэр ыччат «Боотур Уус» стадионна мустан дьарыктаналлар, күрэхтэһэллэр. Онно араас күрэхтэһиилэр, сайынын ардыгар кэнсиэрдэр тэриллэллэр.

Чурапчыбыт биир саамай ытык сиригэр Маҕаайы Алааһа буолар. Бу алааска дьон-сэргэ барыта мустан, күнү көрсөбүт, ыһахтыыбыт, айылҕалыын алтыһабыт.

Дьэ, итинник ураты кэрэ дойду – мин дойдум Чурапчы.

Кэлин, сылдыһын, ыалдьыттаан!

Сардаана КАЖЕНКИНА, С.А.Новгородов аатынан оскуола 8-с естественнэй кылааһын үөрэнээччитэ, салайааччы Лилия ПОПОВА, саха тылын уонна литэрэтиирэтин учуутала.

Бүгүн «Сана олох» хаһыакка Дирингээҕи «Үрдэл» норуот айымньытын киинин салайааччыта, Чурапчы нэһилиэгин эдэр эрчимнээх олохтооҕо, улуус биир көхтөөх ыччата, талааннаах үнүкүүһүт, 2018 сылга улуустаабы «Чолбон» култуура бириэмийэтин лауреата Иннокентий Поисеев ыалдьыттыыр.

- **Иннокентий, хантан төрүттээххини? Таарыйа, дьиз кэргэнин туһунан билиһиннэрэ түс эрэ.**

- Хоптоботтон төрүттээхпин. Оттон ойбум Мария Хатастан төрүттээх. Кинилиин 2015 сыллаахха ыал буолан, оҕо төрөтөн, Чурапчыга олохсуйан, Дьордохуу алааһыгар алаһа дьизэбитин туттан олоробут. Кыыспыт Күннэй - 5 саастаах, «Мичил» уһууаан итиллээччитэ.

- **Үнүкүү эйгэтигэр бастакы хардыһын туохтан саҕаламмытай?**

- Эбэм бастакы кылааска үөрэнэр кэммэр, оччолорго аатырар «Денди» оонньуу ылан бизириэм диэн, хара күүһүнэн Аксинья Васильевна Посельская аатынан Дирингээҕи оҕо мусукаалынай оскуолатыгар киллэрбитэ. Хомойуох иһин, эбэм ол сыл биһиги кэккэбиттэн туораабыта. Ол да буоллар, эбэм баҕа санаатын толорон, салгыы үнүкүүнэн дьарыктаммытым. Кэлин оскуолабын бүтэрэн баран, Дьокуускайдааҕы култуура уонна ускуустуба коллеһыгар туттарсан, этэннэ үөрэнэн бүтэрбитим.

- **Ол аата идэбин ис сүрэххиттэн талан ыллабын дии?**

- Оннук. Идэбин сөбүлээн талбытым. Кыра оҕо эрдэхпиттэн култуура эйгэтигэр чугас буолан, кулууп үлэһитэ буолуом диirim.

- **Өссө туох атын дьарыктааххын?**

- Устудьуоннуу сылдьан гитараҕа оонньууга үөрэнэн, иллэн кэммэр гитараҕа оонньуурбун, ырыа суруйарбын сөбүлүүбүн. Маны таһынан маһынан уһанарбын ордоробун. Ыскамайка, кырыымпа, чороон онорорго үөрэнним. Итини сэргэ кэнники кэмгэ бэйэбин видеография эйгэтигэр холонобун, кылгас тэттик видеолары устабын.

- **Ааспыт сылтан төрөөбүт дойдугар Дирингэ «Үрдэл»**

Хоптобо патриота – Иннокентий Поисеев

норуот айымньытын киинигэр салайааччынан үлэлигин. Ол иннинэ «Айыллаан» сынньалан киинигэр ситиһилээхтик үлэлээбитин. Бу туһунан кылгастык сырдатыйан дуо?

- Үөрэхпин бүтэрээт, Олонхо тыаатырыгар балет артыһынан «Гулун» ансаамбылга үлэлээн иһэн, аармыйаҕа барбытым. Оттон кэлэн баран, Чурапчыга «Айыллаан» сынньалан киинигэр «Дьизэрэнкэй» оҕо норуодунай ансаамбылыгар үлэлээбитим. Чурапчыга аан бастаан үлэли киирэрбэр ыччат ансаамбыла суох диэн сөбө көрбүтүм. Ол иһин «Чолбон» диэн ыччат ансаамбылын

тэрийбитим. Бу – мин саамай улахан ситиһим буолар. Билигин да атын сиргэ үлэлээтэрбин, кэлэ-бара үнүкүүлүүбүн.

- **Ааспыт нэдиэлэҕэ буолбут улуустаабы ыччат форумугар «Мин көлүөнэм» диэн бырайыаккын көмүскээбитин...**

- Икки бырайыакпыттан биридэстэринэн «Мин көлүөнэм» диэн чөл олоҕу тарҕатар социальнай тэттик видеолары устуу буолар. Атаспынан Сэмэн Петровтуун, Хоптобо баһылыгын солбуйааччытынан үлэлиир, бастакы видеобытын устан, монтаҕтаан, СӨ үспүорт министиэристибэтэ тэрийбит видеороликтар күрэхтэригэр

ыытан, бастакы миэстэни ылан, бырайыактыын олоххо киллэрэр санаабыт күүһүрбүтэ. Этэргэ дылы, биһиги да сатыыр эбиппит диэн, салгыы устарга санаммыппыт. Бу бырайыактыын форумна көмүскээтибит. «Индустрия будущего» тэрилтэ дириэктэрэ, «ВанКликЯкутия» бырайыак салайааччыта Иван Степанов биһирээн, өйүүргэ бэлэмин биллэрдэ. Төлөпүүнүнэн сибээстэһэргэ, нүөмэрбитин атастастыбыт. Өссө биир бырайыактыынан «Хаһыллыбатах хаһаастар» диэн устуоруйаны үөрэтии буолар. Бу эмиэ видео нөҕө сырдатыллар. Хоптоботтон төрүттээх кизник биллибит-көстүбүт дьоммут - Павел Пинигин, Аксинья, Наталья Посельскаялар уонна да атын аатыр-быт худуоһунньуктарбыт тустарынан бизири бэлэмнээн, кинилэр олохторун, айар үлэлэрин, ситиһиллэрин кизнэйгэ, чуолаан ыччакка сырдатыхпын баҕарабын. Хоптобо нэһилиэгэ Байбал Пинигининэн эрэ буолбакка, бастакы балеринанан, аҕыс худуоһунньугунан биллибэҕэ диэн баҕа санаалаахпын.

- **Олохтор тутуһар сүрүн девуһун?**

- Үлэм таһаарылаах, дьиз кэргэним доруобай, дьоллоох буоларыгар талаһабын.

- **Ханнык баҕарар киһи үнүкүүһүт буолуон сөп дуу, эбэтэр айылҕаттан бэриллибит буолуохтаах дуу?**

- Үнүкүүлүргэ талаан да, дьобур да наадата суох, этэргэ дылы, баҕа санаа эрэ наада. Ханнык баҕарар киһи үнүкүүһүт буолуон сөп. «Чолбон» ансаамбылбар олох хаһан да үнүкүүлэбэтэх эдэр дьон баалара. Баҕаран туран дьарыктанан, билигин кимнээбэр да үчүгэйдик үнүкүүлүллэр.

- **Хаһыат ааҕааччыларыгар тугу сүбэлээн этэй? Баҕа санаан?**

- Хаһан да толлумаҥ-тостумаҥ, бэйэбит олохпут интэриэһинэй буоларыгар баҕа санаабытын олоххо киллэрэ сатаан!

- **И н н о к е н т и й , ыйытылларбар эппиэттээбиккэр махтанабын. Үрдүктэн үрдүк ситиһиллэри, сонун бырайыактарын олоххо киирэн, үгүс дьон сэнээриштин ыларыгар баҕарабын.**

Сыһыарыыны бэлэмнээтэ Марфа ПЕТРОВА.

ЭБЭРДЭЛИИБИТ!

Күндү бырааптытын, Сылан нэһилиэтин олохтообун **Кирилл Иванович Аммосов** 50 сааскын туолар кэрэ бэлиэ күнүнүн, ис-сүрэхтэн тахсар истин тылынан эбэрдэлиибит!

Обо эрдэххиттэн амарах санаалаах, сэмэй-мааны майгылаах буолангын, күн бүгүнгэ диэри биһиги туспутугар ахсаабат кыһамньын, убаарабат көмөг, уол обо, эр киһи быһыытынан сүбэн-аман иһин барба махталбытын тиздэбит. Үтүө сыһыангынан дьонго-сэргэбэ убаастанабын. Туруу үлэһит, байанайдаах булчут буоларгынан кизин туттабыт, оболорбутугар холобур онгостобут. Тапталлаах кэргэниг, оболорун, сизинг тапталларыгар уйдаран, өссө да уһуннук, дьоллоохтук олор!

Эбэрдэни кытта бииргэ төрөөбүттэрин дьыс кэргэнтэрэ: **Мындабайыттан Фоминнар, Чурапчыттан Аммосовтар, Дьокуускайтан Аммосовтар.**

--- ВНИМАНИЕ! ---

ПОДПИШИСЬ НА ЭЛЕКТРОННУЮ КВИТАНЦИЮ И ВЫИГРАЙ ПРИЗ!

Энергосбыт ПАО «Якутскэнерго» проводит с 16 марта по 10 июня 2021 года акцию «ВКЛЮЧАЙСЯ!»

Участниками акции автоматически становятся потребители, зарегистрировавшиеся в личном кабинете и подписавшиеся на получение электронных квитанций на сайте Якутскэнерго.

Среди участников разыгрывается приз — планшет iPad.

Розыгрыш приза состоится 15 июня.

Положение об акции размещено на сайте Якутскэнерго: www.yakutskenergo.ru.

Телефон контакт-центра Энергосбыта: 8-800-100-22-05.

ЭЛЕКТРОННАЯ КВИТАНЦИЯ — это удобно, надежно, экологично!

ayar.ru **www.ayar.ru** **АЙАР**

МУУС УСТАР 23 КҮНЭ - ААН ДОЙДУГА КИНИГЭ КҮНЭ!

- 50% ДИЭРИ ЧЭПЧЭТИИ

«АЙАР» БИЧИК КИНИГЭ КЫҤАТЫН МАҤАҤЫННАРЫГАР

МУУС УСТАР 23-24 КҮННЭРИГЭР 500 солк. ҮРДҮК СУУММАҤА АТЫЫЛАС — БУ КУПУОНУ КӨРДӨР УОННА БЭЛЭХТЭ ТУТ!

СИҤИЛИИ БИЛСЭР НҮӨМӨР +7 914 220-10-60

Скидка не суммируется с другими акциями и скидками. Купон действителен на одну покупку, изымается продавцом и возврату покупателю не подлежит. Подробные условия акции можно узнать на сайте www.ayar.ru. АО НСК «АЙАР», ИНН 1435328670, ОГРН 1181447000525, КПП 143501001

Чурапчы сэлээннэтин олохтообо, Саха Өрөспүүбүлүкэтин автотранспортын Бочуоттаах үлэһитэ, үлэ бэтэрээнэ, тапталлаах аҕалара, эһэлэрэ

ПОПОВ Валентин Никитич

ыараханньык ыалдьан олохтон туораабытынан, кийиипитигэр Марияба, бырааптыгар Гаврилга, сиэммитигэр Толяба, кэргэнигэр Мотрена Ильичнаба дириг кутурбаммытын тиздэбит. **Сокольниковтар, Гуляевтар, Прокопьевтар.**

Арыылаах нэһилиэтин ытык киһитэ, Герой ийэ, үлэ, тыыл бэтэрээнэ

СЫРОМЯТНИКОВА Екатерина Семёновна

ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан, уолугар, Арыылаах нэһилиэтин баһылыгар Николай Егоровичка, оболоругар, сиэннэригэр, бары аймахтарыгар дириг кутурбаммытын тиздэбит.

Арыылаах нэһилиэтин дьаһалтата, кырдыабастара, олохтоохторо.

Кутурбаннарын тиздэллэр:

- Чурапчы улуунун Арыылаах нэһилиэтин Бочуоттаах олохтообо, Сыромятникова Екатерина Семеновна уһун, ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан, бииргэ үөрэммит доһордугар Ирина Егоровна Лукинаба Кытаанах оскуолатыгар бииргэ үөрэммит доһотторо.

- Өр сылларга бииргэ үлэлээбит, ытыктыыр дьүөгэлэрэ, Герой ийэ Сыромятникова Екатерина Семеновна ыалдьан олохтон туораабытынан, оболоругар, сиэннэригэр Морууса, Ылдьаана.

Барба махталбытын тиздэбит

Биһиги тапталлаах балтыбыт, үс оҕо амарах ийэтэ Инга Михайловна Пахомова ыараханньык ыалдьан, Новосибирской куоракка быарын трансплантациялата барарыгар улахан суумалаах харчы наада буолбута. Онуоха эпэрээссийэлэнэ барарыгар, салгы доруобуйатын туругун чөлүгэр түһэринэригэр Чурапчыбыт дьоно-сэргэтэ аһымал акцияба көхтөөхтүк кытыннылар, күүс-көмө буоллупар. Онон кыһалҕалаах кэммитигэр, наадалаах суума хомуллаларыгар биир дойдулаахтарбыт ис сүрэхтэриттэн көмөлөспүттэриттэн олус үөрдүбүт, долгуйдубут.

Балтыбыт Инга Чурапчы сэлээннэтигэр 2006 сыллаахха ыал буолан, үс оҕону төрөтөн, кэргэниниин ныйр-бааччы олорбуттара, үлэлээбиттэрэ-хамсаабыттара. 2009с. гепатит В,Д диэн ыарахан ыарыыга ыалдьан, учуокка турбута. Эмтэнэн көрдө да, кыаллыбакка, сылтан сыл бэргээн, циррозка кубулуйан, быарыгар искэн үөскээбит. Онон суһаллык быарын пересадкалата барда. Саха сириттэн итинник диагностаах киһи баран, эпэрээссийэлэнэн, этэннэ буолбутун көрөн, бөбөх санааланньыт. Ингабыт эпэрээссийэтэ этэннэ аһарыгар эрэлбит улаатта.

Аһымал акцияба кыттыбыт бары дьоммутугар, чуолаан улууспут баһылыгар Андрей Ноговицынна, баһылыгы социальной боппуруостарга солбуйааччы Николай Аммосовка, улуус дьаһалтатын социальной боппуруостарга управлениетын салайааччы Антонина Капрыноваба, нэһилиэк дьаһалтатыгар, улуустаабы дьахтар сэбиэтигэр, элбэх оҕолоох эдэр ийэлэр түмсүүлэригэр, «Айылгы» сынньалан киинин кэлэктиибигэр, аһымал кэнсиэр бары кыттыылаахтарыгар, улууспут нэһилиэктэригэр, тэрилтэлэригэр, бириддиһэн дьонго, дьаарбанка бары кыттыылаахтарыгар, өр сылларга бииргэ үлэлээбит кэллигэлэрбитигэр — оскуола, уһууаан бары үлэһиттэригэр, аймахтарытыгар, бииргэ үөрэммит доһотторбутугар улахан көмөбүт, истин-иһирэх алгыскыт иһин барба махталбытын тиздэбит. Манньык кыһалҕа кими да таарыйбатын, ыарыы ыалласпатын, тумуу тумунун, чэгиэн доруобуйаны, дьоллоох олоҕу баҕарабыт!

Чурапчы нэһилиэтин олохтоохторо Монастыревтар, Наумовтар.

--- ГИМС ИЗВЕЩАЕТ ---

Информация для диспетчеров таксомоторных станций, автолюбителей и водителей грузового транспорта

Согласно приказу Министерства транспорта и дорожного хозяйства Республики Саха (Якутия) от 19.04.2021 г. № 86/03 «О закрытии ледовых переправ на автомобильных дорогах общего пользования федерального значения А-331 «Вилуй» и Р-504 «Колыма».

Исходя из фактического состояния льда и погодных условий, введен режим ограничения грузоподъемности на ледовых переправах по несущей способности, рассчитанной согласно ОДН 218.010-98 «Инструкция по проектированию, строительству и эксплуатации ледовых переправ»

№	Ледовые переправы	Закрытие
1	Км 660 (р. Вилуй) Верхневилуйск-Хоро	19.04.2021
2	Км 807 (р. Вилуй) Нюрба-Кундээдэ	19.04.2021
3	Км 956 (р. Вилуй) Устье-Сунтар	19.04.2021
4	Км 1049 (р. Вилуй) Крестях-Мирный	19.04.2021
5	Км 365 (р. Алдан) Мэцэ Алдан-Хандыга	19.04.2021
6	Якутск-Н. Бестях	19.04.2021

Соблюдение правил поведения на водных объектах, не выезжая на лед, в запрещенных местах, выполнение элементарных мер осторожности — залог вашей безопасности и ваших близких!!!

Чурапчинский инспекторский участок Центр ГИМС ГУ МЧС России по РС (Я).

--- ИНФОГРАФИКА ---

Ген. дириэктэр - **Н.М. СТРУЧКОВА**.
Кылаабынай эрдээктэр - **Л.В. ГОРОХОВА**.
Кылаабынай эрдээктэри солбуйааччы - **Е.Г. МАКАРИНСКАЯ**.
Тыа хаһаайыстыбата, экзэнимикс отдела - **А.М. СЛЕПЦОВ**.
Эппиэттир сэкирэтээр, сурук отдела - **А.Н. ЗАХАРОВА**.
Кэрэспэдиэннэр - **С.А. ЖЕНДРИНСКЭЙ, М.В. ПЕТРОВА**.
Танааччы - **Л.К. ПОПОВА**.
Бэчээттэчи - **Ф.А. ПРОТОДЬЯКОНОВ**.

Хаһыат бэчээккэ бэриллэр графика: 16 ч 00 м. Бэчээккэ бэрилиннэ: 16 ч 00 м. "Сахабэчээт" автономнай тэрилтэтин "Сана олох" хаһыат эрдээксийэтигэр 19.04.2021 с. офсетка бэчээттэннэ. Типография аадырыһа: 678670, Чурапчы сэл., Карл Маркс уул., 26 "а". Индекс: ПИ964. Хаһыат надизлэбэ иикитэ: оптуорунньука уонна бээтинсэбэ тахсар.

Тэрийэн таһаарааччылар: СӨ Өрөспүүбүлүкэтин "Сахабэчээт" судаарыстыбаннай автономнай тэрилтэтин "Сана олох" хаһыат эрдээксийэтэ. 677000, Дьокуускай к., Орджоникидзе уул. 31, 124 каб. тел/факс: (411-2) 34-39-17 e-mail: sakhabecheat@mail.ru. Российскай Федерация Россия Федерацията СӨ салалтатыгар 2020 с. бэс ыйын 3 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэрэ — **ПИ №ТУ14-00559**.

Эрдээксийэ аадырыһа: 678670, Чурапчы сэл., Карл Маркс уул., 26 "а". Төлүпүөннэригэр: эрдээктэр — 41-332, отделлар — 41-265, 41-358. E-mail: sanaoloh@mail.ru, сайт: sanaoloh.ru, instagram: @sanaoloh

Бэчээккэ сакаас: № 28 (11781)
Кээмэй: 1,5 бэч. лист
Ахсаана 1200. Хаһыат сыаната: 15

Ааптар сүрүгэр этилэр сана редакция позициялар мэдүбү сөп түбэһэр буолбатах. Сүрүгэ ыйыллар чачылар кырдыаахтарыгар этилэтигэр ааптар тус бэчээт сүгэр.